

**სინო-ამერიკული სავაჭრო ომი  
როგორც „თუკიდიდეს ეკონომიკური მახის“  
ახალი ტიპი**

**ბექა ფარსადანიშვილი  
გიორგი ბეროშვილი  
თსუ სტუდენტები**

„ჩინეთი მძინარე ლომია და მისი გაღვიძება  
მთელს სამყაროს ააცახცახებს“  
**ნაპოლეონ ბონაპარტი**

**რეზიუმე**

სინო-ამერიკულმა ეკონომიკურმა ურთიერთობებმა 2019 წელს ახალი დინამიკა შეიძინა. ტრამპის მიერ ინიცირებული სატარიფო ომი და ჩინეთის საპირწონე პასუხი შეგვიძლია ჩავთვალოთ, როგორც პოტენციური ეკონომიკური ჩელენჯერის მიერ პრეტენზიის გამოთქმა მსოფლიო ეკონომიკურ ჰეგემონიაზე. მიმდინარე წლის 15 იანვარს ამ ორ ქვეყანას შორის დადებულმა ახალმა სავაჭრო შეთანხმებამ კი დაასრულა სინო-ამერიკული სავაჭრო ომი და მოგვცა მსგავს სავაჭრო ურთიერთობებში გაჩენილი ტენდენციების სამომავლო პროგნოზირების საშუალება.

**საკვანძო სიტყვები:** სინო-ამერიკული სავაჭრო ომი, თუკიდიდეს ეკონომიკური მახე, ეკონომიკური ჰეგემონია, ახალი სავაჭრო შეთანხმება.

**შესავალი**

წინამდებარე კვლევის მიზანია განსაზღვროს სინო-ამერიკული სავაჭრო ომის დინამიკა, გაანალიზოს გაფორმებული სავაჭრო ხელშეკრულების დადებითი და უარყოფითი ეკონომიკური მხარეები და საშუალება მოგვცეს ამ ურთიერთობების მაგალითზე განვსაზღვროთ ზოგადი ტენდენციები, რომლითაც ხასიათდება სავაჭრო კონფლიქტები ორ სახელმწიფოს შორის.

**თეორიული ჩარჩო.** მოცემული ნაშრომი ძირითადად ეყრდნობა ეკონომიკური რეალიზმის ფილოსოფიურ მსოფლმხედველობას. სინო-ამერიკული ეკონომიკური ურთიერთობები განხილულია „თუკიდიდეს მახის“ კონცეფციით. ნაშრომის ობიექტურობის უზრუნველსაყოფად სატარიფო ომის საკითხების განხილვა ეყრდნობა ეკონომიკური თანამშრომლობის კონცეფციასა და ჯონ ნეშის თამაშის თეორიას.

წინამდებარე კვლევა ეყრდნობა პოლიტიკის მკვლევართა მიერ სხვადასხვა დროს გამოცემულ ნაშრომებს და საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალისტთა მიერ ჩატარებულ კვლევათა ანგარიშებს. საკვლევი საკითხის სპეციფიკურობიდან გამომდინარე ნაშრომში ასევე გამოყენებულია სამთავრობათშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ გამოცემული სამართლებრივი აქტები, დოკუმენტირებული ანგარიშები და სხვა იურიდიული დოკუმენტები.

გარდა ზემოთ ხსენებული წყაროებისა, ნაშრომი ასევე ეყრდნობა აუთენტური ინტერნეტ-წყაროებიდან მოძიებულ რესურსებსა და ინფორმაციას შემდეგი მედია-საშუალებებიდან: Politico, The Economist, BBC, CNN, The Guardian და სხვ.

## ძირითადი ტექსტი

**ჩინეთის ეკონომიკური პოტენციალი.** გარდა იმ ისეთი მცირემასშტაბიანი ეკონომიკური სიძლიერის იდენტიფიკატორისა, როგორიცაა, მილიონერთა რიცხვი, რომლითაც დღეისათვის ჩინეთი მეორე ადგილზე იმყოფება (285), ამერიკის შეერთებული შტატების (705) შემდეგ,<sup>1</sup> ჩინეთის ეკონომიკური ზრდა აისახება მის ეკონომიკურ ჰეგემონად ჩამოყალიბების პოტენციალზე. ეკონომიკური ექსპერტის, სტეფან ჯონსონის მოსაზრებით კი, მოსალოდნელიცაა ჩინეთის მიერ ამერიკის შეერთებული

---

**1 Business Insider, The Top 15 Countries with the Most Billionaires, Ranked (2019).** <https://www.businessinsider.com/countries-with-the-most-billionaires-2019-5>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა: 27 იანვარი, 2020.

შტატების ეკონომიკის გადასწრება 2020 წლისათვის.<sup>1</sup>

თუმცა თუ შევადარებთ მოცემული ქვეყნების ეკონომიკურ მდგომარეობებს, შეგვიძლია გამოვიტანოთ რიგი დასკვნები. კერძოდ: 1. თუ დავითვლით ჩინეთის მთლიან შიდა პროდუქტს მსყიდველობითი უნარის პარიტეტის თეორიის გათვალისწინებით, დავინახავთ რომ ჩინეთის ეკონომიკამ 6 მილიარდით გაასწრო ამერიკის შეერთებული შტატებისას.<sup>2</sup>

2. მთლიანი შიდა პროდუქტის გათვალისწინებით, ჩინეთმა ამერიკის შეერთებულ შტატებს ასევე გაუსწრო მთლიან ვაჭრობაში, რამაც გამოიწვია მისი გასწრება მთლიან ექსპორტშიც. გამომდინარე აქედან, ერთადერთი მონაცემი რომელშიც ამერიკის შეერთებული შტატები დღეისათვის ჩინეთს სჯობნის არის ნომინალური მშპ.

3. ჩინეთის „ერთი გზა, ერთი სარტყელის“ ინიციატივა, რომელიც თავისუფლად შეიძლება ჩაითვალოს დეკადის ეკონომიკურ პროექტად, ფაქტიურად განაპირობებს ჩინეთის სავაჭრო დომინირებას არა მხოლოდ სამეზობლო აზიაში, არამედ ახლო აღმოსავლეთში, ევროპასა და შედარებით უფრო შორეულ მომავალში - დასავლეთ აფრიკაშიც. ეს მონაცემები ერთი შეხედვით კიდევ ერთხელ უსვამდა ხაზს ჩინეთის ეკონომიკურ მზაობას 2019 წლისთვის და მიანიშნებდა მის უზარმაზარ ეკონომიკურ პოტენციალზე.

**„თუკიდიდეს მახე“ სინო-ამერიკულ სავაჭრო ურთიერთობებში.** ეკონომიკური რეალიზმის ფილოსოფიურ სკოლაში „თუკიდიდეს მახე“ არც თუ ისე ფართოდ ცნობილ ტერმინს წამოადგენს. თუკიდიდეს მახის კონცეფცია გულისხმობს, რომ ეკონომიკური ჩელენჯერის გაძლიერება საფრთხეს უქმნის ჰეგემონის ეროვნულ ეკონომიკურ ინტერესს და კონფლიქტი

1 Johnson, S. (2019) China will overtake the U.S. as world's top economy in 2020, says Standard Chartered Bank. <https://bigthink.com/politics-current-affairs/china-worlds-biggest-economy-2020>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა: 26 იანვარი, 2020

2 \*მსყიდველობითი უნარის პარიტეტის თეორია\* - თეორია ემყარება ერთიანი ფასის კანონის პრინციპს, რომლის მიხედვითაც ერთი და იგივე პროდუქტი ყველგან ერთ ფასად უნა იყიდებოდეს.

გარდაუვალია. ამის დასამოწმებლად შეგვიძლია გამოვიყენოთ ივეს ტიბერგეინის სიტყვები სინო-ამერიკული ურთიერთობების შესახებ: „როდესაც რომელიმე ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტი მიაღწევს ამერიკის ეკონომიკის 2/3-ს, ის ხდება საფრთხე ამერიკისთვის“<sup>1</sup>

„თუკიდიდეს მახე“ კონფლიქტში სამხედრო დაპირისპირებას გულისხმობს, რაც თითქმის შეუძლებელია დღევანდელ რეალობაში. თუმცა, მიღწეული სავაჭრო შეთანხმებით გამოიკვეთა ამ ორ ქვეყანას შორის სავაჭრო ურთიერთობის სპეციფიკური ხასიათი და შეიძლება ითქვას, რომ ჩამოყალიბდა წმინდად ეკონომიკური და არა სამხედრო „თუკიდიდეს მახე“.

**დონალდ ტრამპის „ახალი სავაჭრო პოლიტიკა“ და სოციალური ციკლის თეორია.** სოციალური ციკლის თეორია გულისხმობს, რომ ფართომასშტაბიანი პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური პროცესები ციკლურობით ხასიათდებიან, რაც განაპირობებს მათ პერიოდულ გამეორებას. მიუხედავად იმისა, რომ დონალდ ტრამპი ხშირად კრიტიკის ობიექტი ხდება დემოკრატიების მხრიდან, უნდა აღინიშნოს რომ მისი სატარიფო პოლიტიკა ჩინეთთან მიმართებაში ახალ სატარიფო პოლიტიკას არ წარმოადგენს. უფრო მეტიც იგივე სატარიფო პოლიტიკას ატარებდა ჰებერტ ჰუვერი, რომელმაც 1930 წლის 17 ივნისს ხელი მოაწერა სმუთ-ჰოულის სატარიფო აქტს (Smoot-Hawley Tariff Act), რომელიც განპირობებული იყო ამერიკული პროდუქტის მიმართ პროტექციონისტული დამოკიდებულებით.<sup>2</sup> ზუსტად ასეთივე დამოუკიდებლობით გამოირჩევა პრეზიდენტი დონალდ ტრამპიც, რომლის საარჩევნო ლოზუნგს Make America Great Again წარმოადგენდა. იგივე პოლიტიკა გაატარა რონალდ რეიგანმაც, რომელმაც 100% -იანი ტარიფი დააწესა იაპო-

---

1 CTVNEWS. Yves Tibergein on China/U.S. trade tensions. <https://www.ctvnews.ca/video?clipId=1680331>

ინტერნეტი. ბოლო ნახვა: 28 იანვარი, 2020.

2 Glass, A. (2014) Politico Online. Hoover Signs Smoot-Hawley Tariff Act, June 17, 1930. <https://www.politico.com/story/2014/06/this-day-in-politics-herbert-hoover-smoot-hawley-act-107908>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა: 27 იანვარი, 2020

ნურ ნახევარ-გამტარებზე.<sup>1</sup> ეს ყველაფერი კი მიმართული იყო იმ პრობლემის აღმოსაფხვრელად, რომელსაც დღეს დონალდ ტრამპიც ცდილობს, კერძოდ - სავაჭრო დეფიციტისას.

**ახალი სავაჭრო შეთანხმება ჩინეთსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებს შორის.** 2020 წლის 15 იანვარს ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ჩინეთს შორის გაფორმდა ახალი სავაჭრო შეთანხმება, რომლითაც ფაქტიურად წერტილი დაესვა სავაჭრო ომს ამ ორ სახელმწიფოს შორის.<sup>2</sup>

შეთანხმების პირობებიდან გამომდინარე შეგვიძლია განვსაზღვროთ ამ შეთანხმების საინტერესო ეკონომიკური ასპექტები: 1. მოცემული შეთანხმება საშუალებას აძლევს ამერიკელ ფერმერებს უფრო მარტივად მოახდინონ გენ. მოდიფიცირებული პროდუქციის ექსპორტირება ჩინეთში. 2. მოხდება ე.წ. ინტელექტუალური ქურდობის ფილტრაცია ორ სახელმწიფოს შორის. 3. ქვეყნებს აეკრძალებათ კომპანიებისთვის ტრანსფერის მოთხოვნა, რაც გულისხმობს იმას, რომ ვერცერთი მხარე ვერ მოსთხოვს მასში შესულ კომპანიას, მთლიანად გადაიტანოს პროდუქციის მანუფაქტურა მოცემულ სახელმწიფოში. მაგალითად, სახალხო კომუნისტური პარტია ველარ მოსთხოვს SpaceX-ს შეწყვიტოს რაკეტების წარმოება აშშ-ში და მთლიანად მოხდეს პროდუქციის წარმოება ჩინეთის ტერიტორიაზე.

**რატომ დათმო ჩინეთმა პოზიციები და რა შეიძლება იყოს მისი სამომავლო ეკონომიკური სტრატეგია?** მიუხედავად იმისა, რომ ნახსენები დაძაბული ეკონომიკური ურთიერთობები ორივე ქვეყნის ეკონომიკაზე მწვავედ აისახა, გრძელვადიან პერიოდში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა ავლენდა დათმობის ტენდენციებს რიგი მიზეზების გამო. ის, თუ რატომ დათმო ჩი-

1 Boyd, M. G. (1987). New York Times Online. President Imposes Tariff on Imports Against Japanese. <https://www.nytimes.com/1987/04/18/business/president-imposes-tariff-on-imports-against-japanese.html>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა: 27 იანვარი, 2020.

2 Swanson, A. & Rappeport, A (2020). New York Times Online. Trump Signs China Trade Deal, Putting Economic Conflict on Pause. <https://www.nytimes.com/2020/01/15/business/economy/china-trade-deal.html>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა: 29 იანვარი, 2020.

ნეთმა თავისი პოზიციები ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, შეიძლება აიხსნას რიგი მიზეზებით: 1. ჩინეთსა და აშშ-ს შორის სავაჭრო ბრუნვაზე დაკვირვებით ამკარა ხდება, რომ ჩინეთისთვის ამერიკული ბაზარი უფრო უპრეცედენტოა, ვიდრე ეს ამერიკის შეერთებული შტატებისთვისაა. 2. ჩინეთში არსებული საპროტესტო აქციები და ამასთანავე ეკონომიკური დაპირისპირება კიდევ უფრო დიდ უკმაყოფილებას აჩენდა ადგილობრივ მოსახლეობაში. 3. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ შეიძლება ამჯობინა 2020 წლის საპრეზიდენტო არჩევნების შემდეგ, კვლავ სცადოს ახალი სავაჭრო ურთიერთობების ინიცირება ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, ოღონდ უკვე ახალ პრეზიდენტთან.

### **დასკვნა**

სინო-ამერიკული ეკონომიკური სატარიფო ომის კომპლექსური ხასიათი კიდევ ერთხელ ხაზს უსვამს მიმდინარე პროცესის სპეციფიკურობას და საკითხის სირთულეს. წინამდებარე ნაშრომის საფუძველზე შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ დონალდ ტრამპის მიერ წამოწყებული სატარიფო ომი არცერთ მხარეს არ არგებს და მიღებული შეთანხმება სწორად გადადგმული ნაბიჯია ორივე სახელმწიფოსთვის.

### **გამოყენებული ლიტერატურა:**

1. Business Insider, The Top 15 Countries with the Most Billionaires, Ranked (2019). <https://www.businessinsider.com/countries-with-the-most-billionaires-2019-5>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა (Last checked): 27 იანვარი, 2020. on 27 January, 2020.

2. Johnson, S. (2019) China will overtake the U.S. as world's top economy in 2020, says Standard Chartered Bank. <https://bigthink.com/politics-current-affairs/china-worlds-biggest-economy-2020>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა (Last checked): 26 იანვარი, 2020.

3. CTVNEWS. Yves Tibergein on China/U.S. trade tensions. <https://www.ctvnews.ca/video?clipId=1680331>

ინტერნეტი. ბოლო ნახვა: 28 იანვარი, 2020.

4. Glass, A. (2014) Politico Online. Hoover Signs Smoot-Hawley Tariff Act, June 17. 1930. <https://www.politico.com/story/2014/06/this-day-in-politics-herbert-hoover-smoot-hawley-act-107908>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა (Last checked): 27 იანვარი, 2020

5. Boyd, M. G. (1987). New York Times Online. President Imposes Tariff on Imports Against Japanese. <https://www.nytimes.com/1987/04/18/business/president-imposes-tariff-on-imports-against-japanese.html>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა (Last checked): 27 იანვარი, 2020.

6. Swanson, A. & Rappeport, A (2020). New York Times Online. Trump Signs China Trade Deal, Putting Economic Conflict on Pause. <https://www.nytimes.com/2020/01/15/business/economy/china-trade-deal.html>

ინტერნეტი; ბოლო ნახვა (Last checked): 29 იანვარი, 2020.

7. Susan Shirk, "Trump and China: Getting to Yes With Beijing", Foreign Policy Online; ინტერნეტი; <https://www.foreignaffairs.com/articles/2017-02-13/trump-and-china>

ბოლო ნახვა (Last checked): 24 იანვარი, 2020.

## **SINO-AMERICAN TRADE WAR AS A NEW TYPE OF “THUCYDIDES ECONOMIC TRAP”**

**Beka Parsadanishvili**

**Giorgi Beroshvili,**

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Department of International Relations

Faculty of Social and Political Sciences

“China is a sleeping lion. Let her sleep, for  
when she wakes, she will shake the world”.

**Napoleon Bonaparte**

### **RESUME**

The Sino-American economic affairs were intensified in 2019. China’s response to Trump’s trade war initiative could be considered as an official announcement of world trade prevalence by a potential economic challenger.

The New trade deal with china, signed on January 15 (2020), puts an end to Sino-American trade war and gives an opportunity to determine key features of similar affairs, which would help researchers to generalize and foretell in trade war cases.

**Key words:** Sino-American, Trade War, The Economic Thucydides Trap, Economic Hegemony, New Trade Deal.